

2012

ТЕКУЩО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРИЯ

ИЗБРАНИ ТЕМИ, ДЕКЕМВРИ 2012 г.

- ▶ Обзор на макроикономическото състояние и политики
- ▶ Текущо икономическо развитие
- ▶ Основни икономически индикатори
- ▶ Актуално състояние и обзор на държавния дълг

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на финансите

— ОБЗОР НА МАКРОИКОНОМИЧЕСКОТО СЪСТОЯНИЕ И ПОЛИТИКИ

- **Краткосрочната бизнес статистика** отчете положително развитие през октомври. Оборътът в промишлеността и индексът на строителната продукция се повишиха, спадът на промишленото производство се сви и единствено понижението при продажбите на дребно нарасна спрямо година по-рано. Общият бизнес климат също се повиши през декември след значителното подобрение на настоящата бизнес ситуация в търговията на дребно, както и по-благоприятните очаквания в строителната индустрия.
- **Регистрираната безработица** нарасна до 11.3% през ноември, поради ниското търсене на труд на първичния трудов пазар. **ХИПЦ** се забави до 2.7% на годишна база, след като индексът отчете спад от 0.2% спрямо предходния месец. Вътрешният инфлационен натиск продължи да отслабва в съответствие с продължаващото понижение в цените на храните и енергийните стоки на международните пазари.
- **Текущата сметка** премина на отрицателна територия през октомври, след отчетеното нарастване на търговския дефицит през месеца. В същото време излишъкът по статия *Услуги* нарасна почти двойно в сравнение със съответния месец на 2011 г. в резултат на значителното намаление на вноса на други бизнес услуги. **Финансовата сметка** бе отрицателна в размер на 22.5 млн. евро, вследствие на отрицателните ПЧИ.
- Дефицитът по **консолидирания бюджет** възлезе на 105.3 млн. лв. (0.1% от БВП) на касова основа в края на ноември. Подобрението на фискалния резултат спрямо съответния период на предходната година достигна 1.3 пр.п. от БВП или спад от 943.9 млн. лв. в номинално из-

ражение. По предварителни данни, заложената цел за бюджетния дефицит през 2012 г. ще бъде преизпълнена с дефицит от около 0.45% на касова основа.

- На годишната среща с първичните дилъри на ДЦК в Министерството на финансите, заместник-министър Карина Караиванова отличи **най-активните участници на пазара на ДЦК през 2012 г.** Тя посочи, че през изминалата година пазарът на държавен дълг отново е бил най-големият сегмент на финансовия пазар в България. ▼

Текущото издание на Месечния обзор на българската икономика е изготвен със статистически данни публикувани до 7 януари 2013 г. Информация от бюлетина може да се ползва без специално разрешение, но с изрично позоваване на източника. Публикуваните оценки и коментари не следва да се считат за препоръка за вземане на определени инвестиционни решения.

Настоящият обзор, както и предишните издания, може да намерите на [интернет страницата на МФ](#). За препоръки и коментари, моля свържете се с дирекция Икономическа и финансова политика на адрес: София 1000, ул. "Г. С. Раковски" 102, както и на имейл: secretary.evp@minfin.bg.

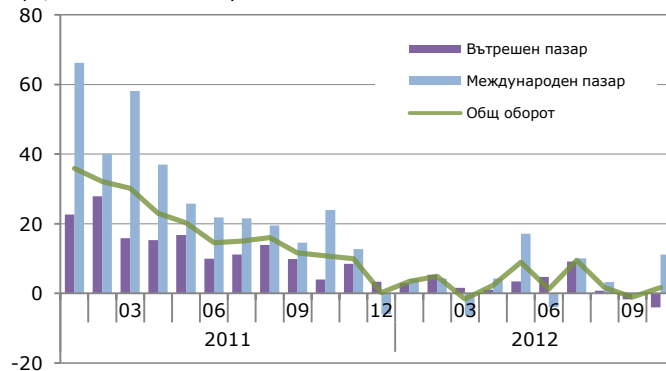
— ТЕКУЩО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

През октомври **оборотът на промишлените предприятия** отчете растеж от 1.7% на годишна база. Основен принос за отчетеното положително развитие имаха продажбите на външния пазар, които нараснаха с 11.2%. Най-добре се представи преработващата промишленост след силния растеж при производството на превозни средства и най-вече производството на локомотиви, мотриси и вагони.

В същото време, спадът на оборота на вътрешния пазар се задълбочи и достигна 4% на годишна база. Принос за това имаха както производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия, така и преработващата промишленост.

Оборот в промишлеността

(%, на годишна база)

Източник: НСИ

Промишленото производство отчете понижение от 1.5% спрямо година по-рано. Според предназначението на продук-

цията, основен принос за регистрирания спад имаха енергийните продукти. От друга страна, преработващата промишленост нарасна с 1.1% в резултат на благоприятното развитие в секторите производство на електрически съоръжения и производство на превозни средства.

Търговията на дребно също отчете спад от 4.4% спрямо октомври 2011 г. С изключение на продажбите на дребно с автомобилни горива и смазочни материали, които нараснаха с 3%, всички останали позиции отбелязаха понижение. Най-голям спад от 16% бе отчетен при търговията с текстил, облекло, обувки и кожени изделия, следвани от продажбите на битова техника, мебели и други стоки за бита и търговията на дребно в неспециализирани магазини с разнообразни стоки с понижение съответно от 12.4% и 9.5%.

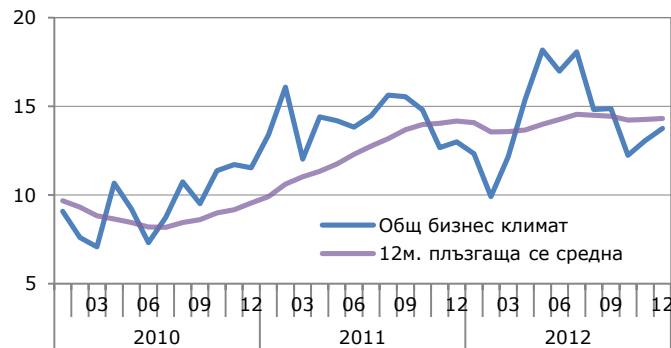
През октомври **индексът на строителната продукция** отчете растеж от 8.6% спрямо същия месец на предходната година. Принос за положителното развитие в отрасъла имаха както гражданското, така и сградното строителство, които нараснаха съответно с 16.8% и 2.5%.

През последния месец на 2012 г. общият индикатор за **бизнес климата в страната** се повиши. Основен принос за това имаше търговията на дребно, където беше регистриран ръст в продажбите и значително подобрене в настоящата бизнес ситуация. Стопанската конюнктура в строителството също бе по-благоприятна поради оптимистичните очаквания на предприемачите. От друга страна в сектора на услугите и в промишлеността беше отчетено недостатъчно търсене, като по-слабата осигуреност с поръчки от външни пазари в промиш-

леността продължава да бъде основен проблем. Очакванията за следващите месеци в тези два сектора също са по-резервирани.

Бизнес климат

(баланс на мненията)

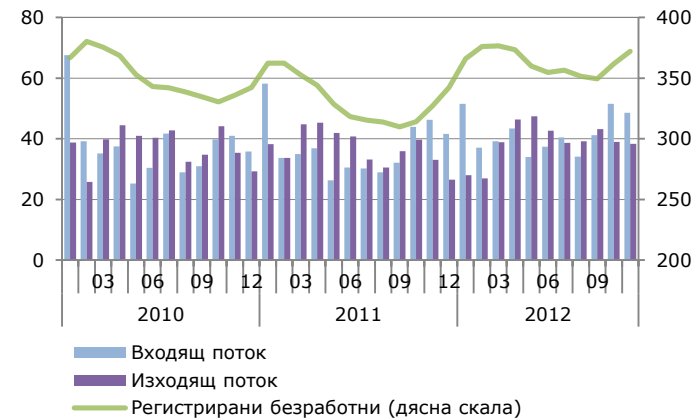

Източник: НСИ

Нивото на **регистрираната безработица** продължи да се повишава до 11.3% в края на ноември. Общият брой на безработните нарасна с нови 10.2 хил. души и достигна 372.1 хил. души. Входящият поток остана висок, на стойност от 48.6 хил. души, макар да отбеляза намаление спрямо предходния месец, и се задържа по-висок от изходящия поток (38.3 хил. души). Последният продължи да намалява на месечна основа, което бе обусловено от ниското търсене на труд на първичния трудов пазар. Същевременно, изпълняваните активни програми и мерки, финансирани със средства от ЕСФ и държавния бюджет осигуриха заетост на нови 6.3 хил. души, с около 4.4% повече в сравнение с октомври.

Входящ, изходящ поток и общо регистрирани безработни

(хил. души)

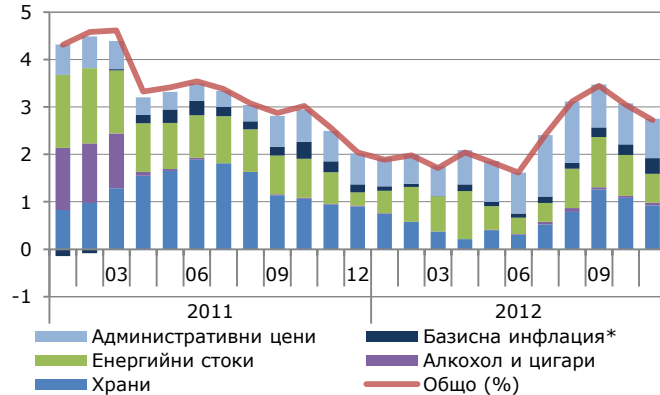

Източник: АЗ

Годишната инфлация според ХИПЦ продължи да се забавя до 2.7% през ноември. Потребителските цени се понижиха за втори пореден месец, като отчетоха спад от 0.2% спрямо октомври. Цените на автомобилните горива отново имаха най-голям принос за регистрирания месечен спад с понижение от 2.9% спрямо месец по-рано и отрицателен принос от 0.24 пр.п. Отчетените промени при останалите компоненти на ХИПЦ имаха до голяма степен сезонен характер и се компенсираха взаимно. Така храните отчетоха минимално поевтиняване от 0.1% през месеца, в резултат на по-ниските цени на пресни плодове и зеленчуци. От друга страна, неенергийните промишлени стоки поскъпнаха средно с 0.2%, основно под влияние на по-високите цени на облекло и обувки.

ХИПЦ и приноси по основни компоненти

(пр.п., на годишна база)

* Услуги и неенергийни нехранителни стоки

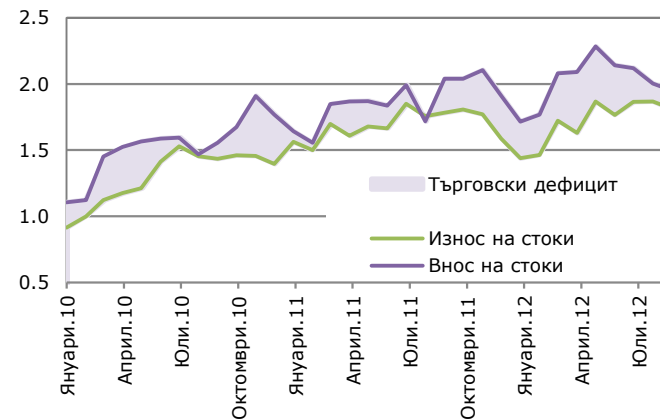
Източник: НСИ, МФ

След седем поредни месеца с положително салдо, **платежният баланс** отчете дефицит от 336.3 млн. евро през октомври. **Салдото по текущата сметка** бе отрицателно в размер на 113.8 млн. евро, а натрупаният дефицит от началото на 2012 г. достигна 31.5 млн. евро (0.1% от БВП в сравнение с излишък от 1.9% от БВП за същия период на предходната година). Салдото по търговския баланс също бе отрицателно в размер на 344.1 млн. евро, като износът нарасна с 2.8% на годишна база. През по-голямата част от изминалите месеци ръстът на вноса бе двуцифрен вследствие на нарасналото търсене, но през октомври той се забави до 7.9% на годишна база.

Излишъкът по статията *Услуги* беше почти двоен в сравнение с октомври 2011 г., а натрупаният баланс от началото на годината нарасна с 8.2% на годишна база до 6.1% от БВП. Подобрието се дължеше основно на понижението от 61% на годишна база на вноса на Други бизнес услуги само през този месец. Изплащането на доход към директните инвеститори продължи да намалява, което допринесе за положителен баланс по статията *Доход* и понижението в натрупания от началото на годината дефицит до 991.6 млн. евро, в сравнение с дефицит от 1 432.3 млн. евро за същия период на предходната година.

Динамика на външната търговия

(януари 2010 – октомври 2012 г., млрд. евро)

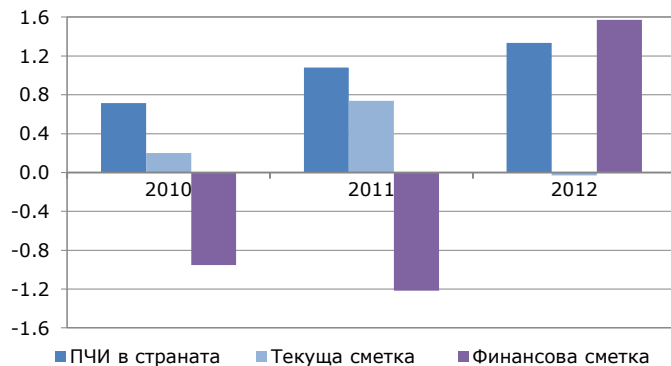
Източник: БНБ

Нетните текущи и капиталови трансфери бяха отрицателни и възлязоха на 11.8 млн. евро в сравнение с положителен баланс от 93.5 млн. евро за същия месец на предходната година. Основна причина за това беше капиталовият трансфер

към фондове на ЕС. В тази насока допринесоха и текущите трансфери към фондове на ЕС, които на годишна база наразнаха повече от два пъти и достигнаха 65 млн. евро.

ПЧИ, текуща и финансова сметка

(януари – октомври, млрд. евро)

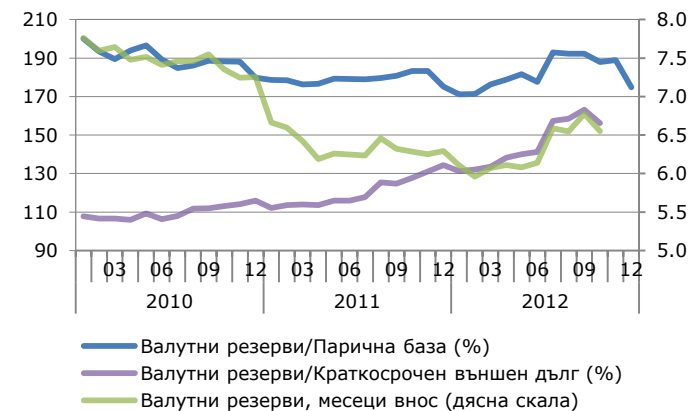
Източник: БНБ

Балансът по **финансовата сметка** беше отрицателен и възлезе на 22.5 млн. евро, в резултат на изплащането на заеми от местни компании към фирмите майки в чужбина. За периода януари – октомври нетните ПЧИ достигнаха 1 209.4 млн. евро (3% от БВП), в сравнение с 938.4 млн. евро за същия период на предходната година. Нетните портфейлни инвестиции бяха също отрицателни, след като чуждестранните облигации в портфейлите на местните инвеститори наразнаха със 73.9 млн. евро през месеца. Балансът по сметката *Други инвестиции* беше положителен. От една страна, депозитите на местните инвеститори в чужбина продължиха да се понижават, а от друга - банките увеличиха задълженията си към чуждестранните инвеститори в чужда и местна валута. Натрупаният баланс по финансовата сметка за периода януари –

октомври беше положителен и възлезе на 1 571.9 млн. евро или 4% от БВП.

Брутният външен дълг (БВД) в края на октомври бе 92.3% от БВП, като отчете повишение от 1.4% спрямо месец октомври 2011 г. Въпреки нарастването на БВД на годишна база вследствие на издадените еврооблигации в началото на юли, размерът му се понижи спрямо предходния месец. Външният дълг на частния сектор намаля с 0.5% в сравнение с края на септември. Местните компании продължиха изплащането на заеми към фирмите майки в чужбина, което доведе до спад във вътрешнофирмени заеми с 1.25% спрямо предходния месец. Най-голямо намаление на задлъжнялостта отбеляза банковият сектор, чийто дълг спадна с 8%.

Ключови отношения за валутния борд

Източник: БНБ, МФ

Международните валутни резерви се увеличиха с 3% през декември спрямо месец по-рано и достигнаха 15.6 млрд.

евро. Това нарастване допринесе за ускоряване на годишния им растеж до 16.5% при 14.4% в края на ноември. С основен принос за месечното нарастване на резервите бяха банковите резерви и банкнотите в обръщение, които се увеличиха съответно с 15.9% и 7.7% спрямо предходния месец. Същевременно за растежа на годишна база водеща роля имаше нарастването с 33.3% на депозита на правителството и това на банковите резерви с 27%. Покритието на паричната база се понижи през декември до 174.9% от 188.9% в края на ноември поради рязкото увеличение на паричната база. Към края на октомври размерът на валутните резерви осигуряваше покритие на 6.5 месеца внос на стоки и услуги или 156.1% от краткосрочния външен дълг.

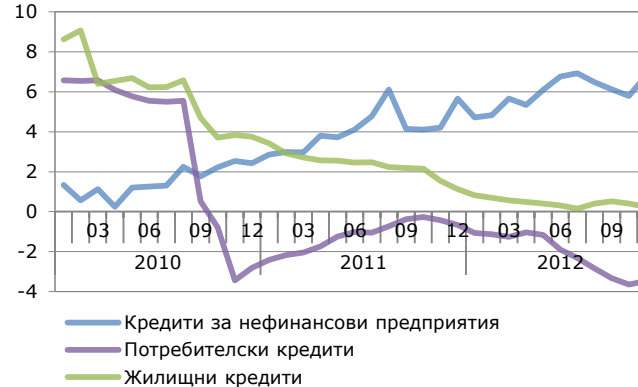
Паричното предлагане ускори темпа си на растеж през ноември след като нарасна с 10.1% на годишна база при 8.6% месец по-рано. По-бързото годишно увеличение на М3 бе обусловено от ускорения ръст на бързоликвидния паричен агрегат М1, който от 11.1% в края на октомври достигна до 13.6% на годишна база. Депозитите с договорен матуритет също имаха положителен принос, ускорявайки темпа си на растеж от 5.4% до 6.2% на годишна база в края на ноември. Широките пари се увеличиха с 0.8% само през ноември, водени от нарастването с 1.4% на М1 и с 3% на депозитите, договорени за ползване след предизвестие. Общата сума на депозитите се повиши с 0.9% (454.7 млн. лв.) спрямо края на предходния месец, което ускори темпа им на растеж на годишна база от 8.5% до 10.1% в края на ноември.

Кредитът за частния сектор се повиши с 3.9% в края на ноември при растеж от 3.3% месец по-рано. Кредитите за нефинансови предприятия единствени бяха с положителен

принос за увеличението на частния кредит. Те ускориха нарастването си до 6.8% на годишна база от 5.8% в края на октомври. Потребителските кредити запазиха темпа си на понижение от 1.7%, докато жилищните кредити се забавиха до 0.2% на годишна база (0.4% в края на октомври). Годишният темп на растеж на лошите и реструктурирани кредити остана на ниво 9.5% (при 9.4% месец по-рано) и така техният дял в общите кредити за нефинансовите предприятия и домакинства нарасна минимално с 2 б.т. до 18.5% в края на ноември.

Кредит към частния сектор

(%, на годишна база)

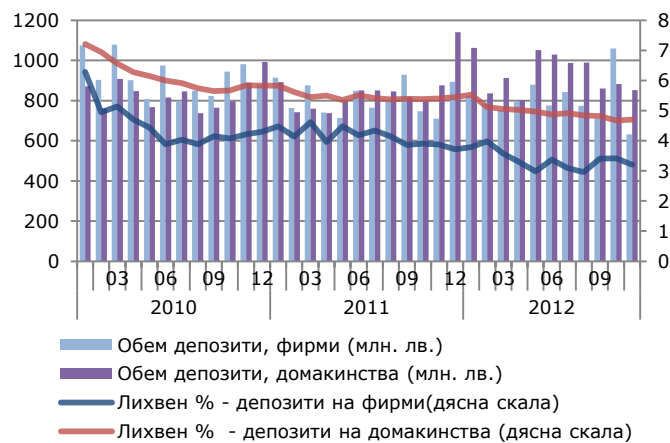

Източник: БНБ, МФ

Среднопретегленият **лихвен процент** по кредити за нефинансови предприятия се повиши с 24 б.т. през ноември, а в същото време новоотпуснатите през месеца корпоративни кредити бяха с 11.4% по-малко в сравнение с обема им през октомври. Лихвените проценти по потребителски и жилищни кредити се понижиха съответно с 9 и 37 б.т. Това бе съпрово-

дено от месечно понижение с 5.2% на обема на новите потребителски кредити, докато жилищните кредити бяха с 4.4% повече от отпуснатите през предходния месец. Среднопретеглените лихвени проценти по депозити в лева и щатски долари нараснаха спрямо предходния месец съответно с 9 и 41 б.т., докато процентът по депозити в евро остана без промяна. Обемът на привлечените депозити достигна 2.8 млрд. лв. и бе с 19.1% по-малък от този през октомври.

Лихвени проценти и обеми на срочни депозити в лева до 1 г.

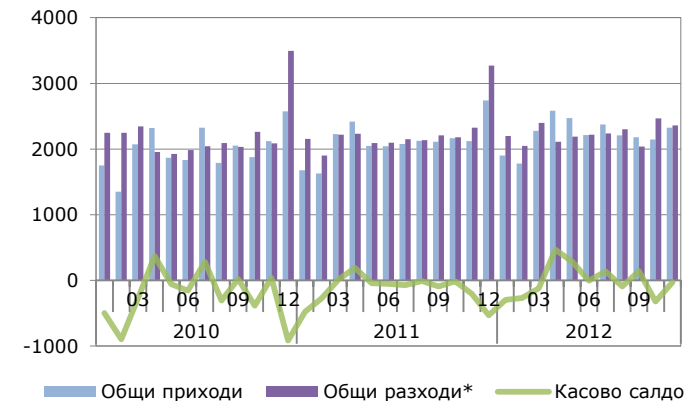
Източник: БНБ, МФ

Дефицитът по **консолидирания бюджет** възлезе на 150.3 млн. лв. на касова основа, равняващ се на 0.1% от БВП. В номинално изражение бюджетният резултат се подобри с 943.9 млн. лв. или с 1.3 пр.п. от БВП спрямо предходната година. По предварителни данни, заложената цел за бюджетния дефицит през 2012 г. ще бъде преизпълнена с дефицит от около 0.45% на касова основа.

Постъпилите приходи и помощи възлязоха на 24 453.7 млн. лв., което представлява 85.1% от годишните разчети. Спрямо същия период на 2011 г., постъпленията по консолидирания бюджет отбелязаха ръст от 8%. Данъчните приходи нараснаха с 4.3% на годишна база, като най-голям принос за ръста им имаха косвените данъци, чиито постъпления бяха с 6.2% по-високи спрямо съответния период на миналата година. Приходите от ДДС и акцизи нараснаха съответно с 6.9% и 5.5%, а тези от мита отбелязаха спад в размер на 9.8% на годишна база. Постъпленията от преки данъци бяха с 2.9% по-високи в сравнение с нивото им в периода януари - ноември 2011 г. Ръстът на годишна база на социалните и здравноосигурителните вноски през разглеждания месец бе 1.7%. При неданъчните приходи и помощи бе отбелязано значително нарастване на годишна база, което за двете групи бе съответно 10.4% и 72.9%.

Консолидиран бюджет

(месечна стойност, млн. лв.)

* Вкл. вноската в бюджета на ЕС.

Източник: МФ

Разходите по консолидирания бюджет, включително вноската към бюджета на ЕС, възлязоха на 82.3% от годишния разчет. В сравнение със същия период на 2011 г., бе отчетено повишение от 3.7%. Основен принос за ръста имаха разходните пера социални разходи и стипендии и капиталови разходи, по-високи съответно с 5.1% и 21.1% спрямо предходната година. От друга страна, разходите за субсидии и текуща издръжка отбелязаха спад съответно с 20.5% и 1.7% спрямо номиналното си ниво от миналата година, с което допринесоха за ограничаване нарастването на общите разходи.

Фискалният резерв към 30 ноември възлезе на 6.8 млрд. лв. (8.7% от БВП), като отбеляза ръст от 27.1% на годишна база основно в резултат на емисията 5-годишни бенчмаркови еврооблигации от юли 2012 г.

Държавният и държавногарантираният дълг в края на ноември бе 19.1% от БВП. Вътрешният дълг бе в размер на 6.4%, външният - 11.3%, а държавногарантираният дълг - 1.4% от БВП.

След извършените плащания в средата на януари 2013 г. държавният дълг, без държавногарантирания, се очаква да спадне под 15% от БВП. ▼

— ОСНОВНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНДИКАТОРИ

		Годишни данни				Тримесечни данни				Месечни данни					
		2008	2009	2010	2011	IV'11	I'12	II'12	III'12	06'12	07'12	08'12	09'12	10'12	11'12
— БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ															
БВП ¹	%, на год. база	6.2	-5.5	0.4	1.7	0.9	0.5	0.5	0.5						
Потребление	%, на год. база	2.6	-7.3	0.5	-0.3	-1.8	1.5	3.2	3.0						
Брутообразуване в основен капитал	%, на год. база	21.9	-17.6	-18.3	-9.7	-10.5	-5.4	-2.1	1.0						
Износ	%, на год. база	3.0	-11.2	14.7	12.8	11.9	-0.1	3.9	3.3						
Внос	%, на год. база	4.2	-21.0	2.4	8.5	5.2	0.0	8.6	4.0						
Селско стопанство	%, на год. база	32.4	-9.5	-6.2	-1.1	4.9	12.7	9.6	7.0						
Индустрия	%, на год. база	6.0	-5.7	-6.3	6.6	2.9	1.2	1.1	0.4						
Услуги	%, на год. база	4.1	-1.3	4.4	-0.1	1.4	-0.1	1.4	1.1						
Корективи	%, на год. база	5.7	-16.5	-0.5	0.8	0.9	8.1	5.1	2.2						
— КРАТКОСРОЧНА БИЗНЕС СТАТИСТИКА															
Промислено производство	%, на год. база	0.7	-18.3	2.0	5.8	1.3	-2.6	-0.1	0.5	0.3	0.8	3.3	-4.2	-1.5	
Оборот в промишлеността	%, на год. база	13.7	-20.2	14.1	17.2	6.8	2.0	4.1	3.6	1.2	9.5	1.7	-1.1	1.7	
Оборот в търговията на дребно	%, на год. база	8.9	-7.7	-8.4	-1.9	-4.3	-3.1	-0.6	-0.5	0.6	1.3	1.0	-3.7	-4.4	
Строителна продукция	%, на год. база	12.2	-14.3	-14.5	-12.9	-9.2	-1.7	0.3	0.5	-4.6	3.9	1.5	-3.9	8.6	
Общ бизнес климат	баланс	38.0	10.2	9.6	14.2	13.5	11.5	16.9	15.9	17.0	18.1	14.8	14.9	12.2	13.1
Промисленост	баланс	39.9	12.3	13.4	22.4	21.0	21.3	22.8	21.7	21.6	23.5	20.7	20.8	17.2	20.7
Търговия на дребно	баланс	41.3	13.5	10.1	17.3	25.5	10.5	18.1	17.8	16.4	17.8	16.1	19.7	17.9	16.7
Строителство	баланс	40.3	8.5	5.1	2.8	-1.9	-4.1	4.2	3.0	4.6	6.2	-0.7	3.4	0.5	-4.8
Услуги	баланс	28.7	5.1	5.6	5.9	1.8	8.2	16.4	15.4	20.8	19.3	17.3	9.7	8.4	12.0
— ПАЗАР НА ТРУДА															
Коефициент на икономическа активност (15+)	%	53.8	53.0	52.0	51.3	51.5	51.8	52.7	54.2						
Коефициент на заетост (15+)	%	50.8	49.4	46.7	45.6	45.7	45.1	46.2	47.9						
Заетост (НРС)	%, на год. база	3.3	-3.2	-6.2	-3.4	-2.3	-1.8	-1.1	-0.7						
Безработица (НРС)	%	5.6	6.8	10.2	11.2	11.4	12.9	12.3	11.5						
Безработица (АЗ)	%	6.3	7.6	9.5	10.1	10.0	11.4	11.1	10.7	10.8	10.8	10.7	10.6	11.0	11.3
Номинална работна заплата	%, на год. база	26.5	11.8	6.4	9.1	8.7	8.9	8.4	8.8	9.4	8.5	8.9	9.1		

		Годишни данни				Тримесечни данни				Месечни данни					
		2008	2009	2010	2011	IV'11	I'12	II'12	III'12	06'12	07'12	08'12	09'12	10'12	11'12
Реална работна заплата ²	%, на год. база	13.0	9.1	3.3	5.6	5.9	6.9	6.4	5.7	7.7	6.0	5.6	5.5		
Производителност на труда (БВП на зает)	%, на год. база	3.5	-3.0	5.3	6.2	2.6	2.6	3.8	2.4						
Реални разходи на единица труд (БВП)	%, на год. база	3.7	8.1	2.7	-3.7	8.1	4.6	0.4	0.8						
— ИНФЛАЦИЯ															
Национален индекс на потребителските цени	%, на год. база	12.3	2.8	2.4	4.2	3.1	2.0	1.6	4.0	1.6	3.1	3.9	4.9	4.4	3.9
Хармонизиран индекс на потребителски цени	%, на год. база	12.0	2.5	3.0	3.4	2.5	1.9	1.8	3.0	1.6	2.4	3.1	3.5	3.0	2.7
Цени на производител на вътрешния пазар	%, на год. база	13.3	-4.3	7.2	8.6	5.5	4.8	4.2	6.0	3.3	4.5	7.1	6.6	6.9	6.4
— КОНСОЛИДИРАН БЮДЖЕТ (С НАТРУПВАНЕ)															
Приходи и помощи	млн. лв.	27 313	25041	23933	25378	25 378	5 956	13 224	19 986	13 224	15 598	17 806	19 984	22 127	24 454
Общо разходи	млн. лв.	25 323	25667	26755	26866	26 867	6 647	13 162	19 733	13 162	15 398	17 699	19 736	22 202	24 559
Вноска в бюджета на ЕС	млн. лв.	720	746	670	779	779	307	467	629	467	504	562	629	683	724
Касов дефицит (-) / излишък (+)	млн. лв.	1 990	-626	-2823	-1488	-1 488	-691	62	253	62	200	108	248	-74	-105
	% от БВП	2.9	-0.9	-4.0	-2.0	-2.0	-0.9	0.1	0.3	0.1	0.3	0.1	0.3	-0.1	-0.1
Държавен и държавногарантиран дълг	млн. лв.	10 710	10641	11778	12826	12 826	13 053	12 942	14 732	12 943	14 960	14 693	14 735	14 752	14 809
	% от БВП	15.5	15.6	16.7	17.0	17.0	16.6	16.5	19.0	16.7	19.3	18.9	19.0	19.0	19.1
Фискален резерв	млн. лв.	8 382	7673	6012	4999	4 999	4 531	5 062	7 172	5 062	7 081	6 914	7 172	6 640	6 756
	%, на год. база	12.5	-8.5	-21.6	-16.9	-16.9	-3.6	-1.8	41.4	-1.8	45.1	38.5	41.4	24.3	27.1
— ФИНАНСОВ СЕКТОР															
Международни резерви	млн. евро	12 713	12919	12977	13349	13 349	13 192	13 866	15 507	13 866	14 963	15 049	15 507	15 094	15 096
Покритие на паричната база	%	175.3	195.2	179.8	175.1	175.1	176.3	177.7	192.3	177.7	192.9	192.3	192.3	187.9	188.9
Покритие на вноса	месеци	5.4	8.0	7.3	6.3	6.3	6.1	6.1	6.8	6.1	6.6	6.5	6.8	6.5	
Покритие на краткосрочния външен дълг	%	96.5	100.2	115.3	133.8	133.8	133.6	141.2	163.2	141.2	156.2	157.5	161.7	156.1	
Паричен агрегат М1	%, на год. база	-4.1	-8.8	0.8	14.4	14.4	17.2	13.4	12.6	13.4	15.5	10.7	12.6	11.1	13.6
Паричен агрегат М3	%, на год. база	8.8	4.2	6.2	12.2	12.2	10.7	10.2	8.8	10.2	10.0	8.8	8.8	8.6	10.1
Депозити	%, на год. база	8.8	7.6	6.6	13.2	13.2	11.0	10.2	8.7	10.2	10.0	8.6	8.7	8.5	10.1
Кредит към частния сектор	%, на год. база	32.9	3.8	1.1	3.3	3.3	3.1	4.1	3.5	4.1	4.2	3.9	3.5	3.3	3.9
Кредит към нефинансовите предприятия	%, на год. база	33.1	2.3	2.4	5.7	5.7	5.7	6.8	6.1	6.8	6.9	6.5	6.1	5.8	6.8
Кредит за домакинствата	%, на год. база	31.4	5.8	-0.8	-0.4	-0.4	-1.0	-1.1	-1.5	-1.1	-1.3	-1.4	-1.5	-1.7	-1.7

		Годишни данни				Тримесечни данни				Месечни данни					
		2008	2009	2010	2011	IV'11	I'12	II'12	III'12	06'12	07'12	08'12	09'12	10'12	11'12
Лихвен процент (краткосрочни кредити)	%	10.9	10.5	8.5	7.4	7.7	8.3	7.2	7.5	6.7	7.5	7.3	7.8	7.4	7.7
Лихвен процент (срочни депозити)	%	5.6	7.0	5.4	4.8	4.8	4.6	4.2	4.2	4.3	4.1	4.1	4.3	4.1	4.2
Валутен курс BGN/USD	кр. пер.	1.39	1.36	1.47	1.51	1.51	1.46	1.55	1.51	1.55	1.59	1.55	1.51	1.51	1.51
	ср. пер.	1.34	1.41	1.48	1.41	1.45	1.49	1.53	1.56	1.56	1.59	1.58	1.52	1.51	1.52
— БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ															
Брутен външен дълг	% от БВП	104.9	108.3	102.7	93.1	93.1	90.5	90.8	91.9	91.7	92.9	92.7	92.8	92.3	
Краткосрочен външен дълг	% от БВД	35.4	32.1	30.2	27.7	27.7	27.5	27.2	26.0	27.0	26.0	25.9	26.0	26.4	
Вътрешнофирмени заеми	% от БВД	36.4	38.5	40.4	42.5	42.5	43.0	42.9	42.9	43.2	42.6	43.1	43.1	42.8	
— ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС															
Текуща сметка	млн. евро	-8 182	-3116	-533	104	-792	-553	-295	1 054	104	296	398	270	-114	
<i>Текуща сметка, плъзгаща се база</i>	% от БВП	-23.1	-8.9	-1.5	0.3	0.3	-0.7	-1.7	-1.5	-1.7	-1.9	-2.4	-1.8	-1.7	
Търговски баланс	млн. евро	-8 598	-4174	-2764	-2156	-890	-939	-1 249	-528	-383	-256	-137	-154	-344	
<i>Търговски баланс, плъзгаща се база</i>	% от БВП	-24.3	-11.9	-7.7	-5.6	-5.6	-7.3	-8.9	-9.3	-8.7	-9.0	-9.4	-9.2	-9.4	
Износ, f.o.b.	млн. евро	15 204	11699	15561	20264	5 164	4 625	5 264	5 544	1 767	1 866	1 869	1 816	1 857	
	%, на год. база	12.5	-23.1	33.0	30.2	19.7	-2.8	6.3	2.9	6.1	0.8	6.4	1.9	2.8	
Внос, f.o.b.	млн. евро	23 802	15873	18325	22420	-6 055	-5 565	-6 514	-6 072	-2 150	-2 122	-2 006	-1 970	-2 201	
	%, на год. база	-214.7	-33.3	15.4	22.3	13.1	10.3	16.8	5.7	17.1	6.6	16.9	-3.4	7.9	
Капиталова сметка	млн. евро	277	477	291	497	306	21	44	171	9	121	-4	33	-82	
Финансова сметка	млн. евро	11 463	1163	-673	-788	867	-45	689	553	592	561	29	121	-22	
Нетни преки чуждестранни инвестиции	млн. евро	6 206	2505	977	1577	1 004	470	244	145	-219	1 009	-207	-66	-70	
Нетни портфейлни инвестиции	млн. евро	-731	-619	-635	-354	72	-371	-57	705	-219	1 009	-207	-66	-70	
Други нетни инвестиции	млн. евро	6 032	-704	-990	-1946	-190	-138	507	-290	630	-523	-78	187	113	
Промяна в международните резерви на БНБ ³	млн. евро	-674	650	384	-159	-261	176	-639	-1 483	-344	-985	-105	-392	336	

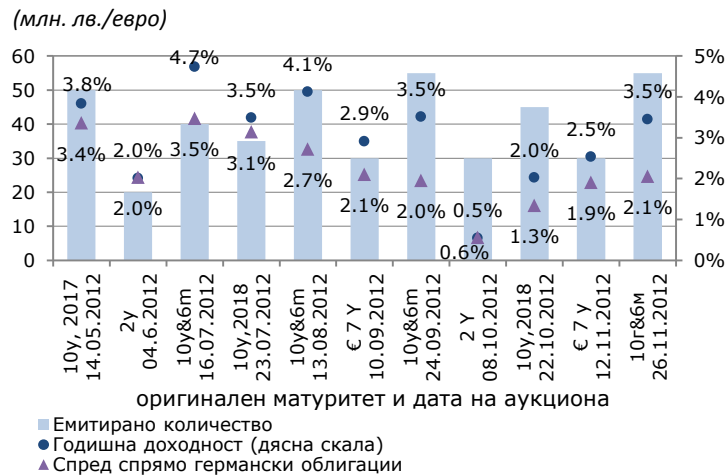
(1) По цени от 2005 г, сезонно изгладени данни с корекция за разликите в броя на работните дни; (2) Дефлирани с ХИПЦ; (3) (-) повишение, (+) понижение в резервите на БНБ.

— АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ И ОБЗОР НА ДЪРЖАВНИЯ ДЪЛГ

**Министерство на финансите
обяви емисионната си политика и първичните дилъри на ДЦК за 2013 г.**

На своята интернет страница, Министерство на финансите публикува [емисионната си политика и списъка с първичните дилъри на държавни ценни книжа за 2013 г.](#)

Резултати от последните проведени аукциони на ДЦК

Допълнителни данни за резултатите от аукционите се съдържат на интернет страницата на Българска народна банка, която е фискален агент на правителството www.bnb.bg

Източник: МФ

На годишната среща с първичните дилъри на ДЦК в Министерство на финансите, заместник-министър Карина Караиванова отличи най-активните участници на пазара на ДЦК за 2012 г. Тя заяви, че пазарът на държавен дълг е най-

големият сегмент на финансовия пазар в България. За трета поредна година „Сосиете Женерал Експресбанк“ АД е придобил най-голямо количество ДЦК за своя сметка и за сметка на свои клиенти или общо 16.3% спрямо одобреното количество. „Обединена Българска Банка“ АД е придобила най-много ДЦК през 2012 г. (8.5% от емитираното количество) за собствена сметка. По време на срещата бяха обявени и резултатите от процедурата за избор на първични дилъри на ДЦК за 2013 г.

Номиналният размер на държавния дълг в края на ноември възлезе на 7 035.1 млн. евро, в това число вътрешен дълг – 2 547.5 млн. евро и външен дълг – 4 487.5 млн. евро. В номинално изражение дългът се увеличава приблизително с 40.7 млн. евро в сравнение с нивото, регистрирано в края на предходния месец. Това се дължи преди всичко на покачването на размера на вътрешния дълг в резултат на новото вътрешно финансиране с ДЦК през месеца. В края на ноември съотношението държавен дълг към БВП бе 17.7%.

Стабилното ниво на държавния дълг - от първостепенно значение за държавните финанси

Табл.: Размер на държавния дълг, млн. евро

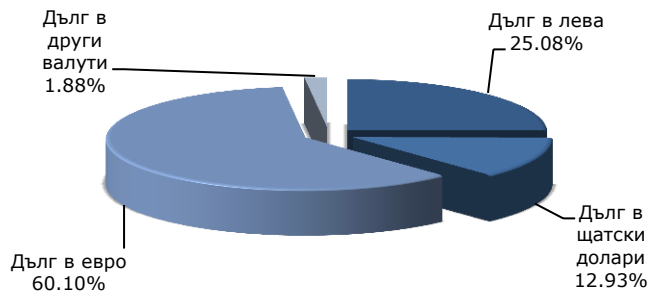
Структура	31.12. 2010	31.12. 2011	30.08. 2012	31.09. 2012	31.10. 2012	30.11. 2012
Вътрешен държавен дълг	2 011.5	2 458.3	2395.1	2 451.9	2489.8	2547.5
Външен държавен дълг	3 373.5	3 487.6	4552.3	4524.3	4504.6	4487.6
Общо държавен дълг	5 385.0	5 945.9	6947.4	6976.2	6994.4	7035.05
Общо държавен дълг/БВП	14.9*	15.5	17.5	17.6	17.6	17.7

Валутната структура на държавния дълг не генерира рискове, свързани с неговото обслужване

През ноември във валутната структура на дълга се забелязва промяна в посока нарастване на дълга в лева, който достига 25.1%. Дългът, деноминиран в евро, щатски долари и този в други валути намаляват спрямо предходния месец, съответно до 60.1%, 12.9% и 1.9%.

Валутна структура на държавния дълг

(към 30 ноември 2012 г.)

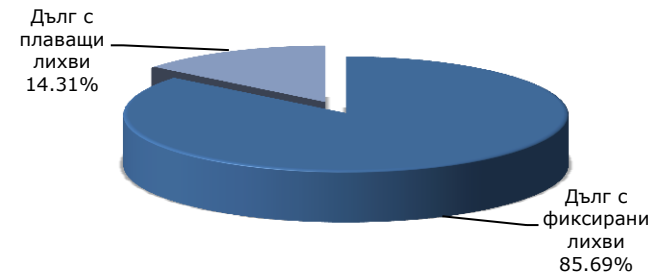
Източник: МФ

Лихвената структура на държавния дълг осигурява предсказуемост на необходимите за неговото обслужване средства

Към края на месец ноември делът на дълга с фиксирани лихви регистрира увеличение спрямо октомври и достигна 85.7%, а дългът с плаващи лихви се понижи до 14.3%.

Лихвена структура на държавния дълг

(към 30 ноември 2012 г.)

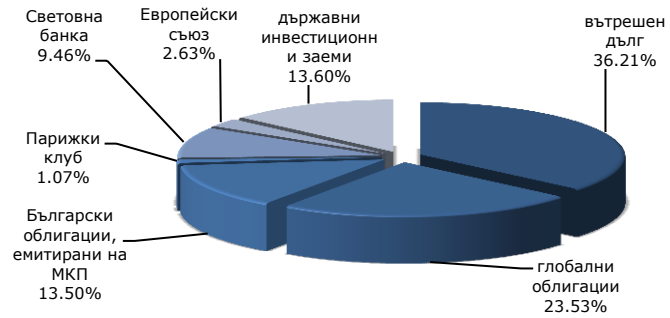
Източник: МФ

Глобалните облигации и облигациите, деноминирани в евро, емитирани на международните капиталови пазари, бяха с най-голям относителен дял в размер на 37% в структурата на дълга по видове инструменти и кредитори през ноември. След тях се наредиха: вътрешен дълг – 36.2%, държавни инвестиционни заеми – 13.6%, кредити от Световната банка – 9.5%, задълженията към Европейския съюз – 2.6% и Парижкия клуб – 1.1%.

Портфейлната структура на държавния дълг е друг ключов показател за успешната политика при управлението на дълга

Структура на държавния дълг по кредитори

(към 30 ноември 2012 г.)

Източник: МФ

Изчерпателна информация за българския държавен дълг, включително месечни бюлетени и годишни прегледи, могат да бъдат намерени на интернет страницата на министерство на финансите:

<http://www.minfin.bg/en/statistics/?cat=2&from=0&fyear=0&to=0&tyear=0&dq=&pokaz=0>